

TALOUSARVIOALOITE 622/2003 vp

Määrärahan osoittaminen omaishoidon tuen lisäämiseen

Eduskunnalle

Väestön ikääntyessä joudutaan entistä enemmän pohtimaan sitä, miten vanhusten hoidosta selviydytään, kun toimintakyky alenee ja sairaudet vaikeavat. Kotona tapahtuva hoitotyö on usein inhimillisempää kuin laitoshoido, ja usein se on myös ikääntyneiden oma tahto. Tämän lisäksi se on myös taloudellisesti edullisempaa. Tämä koskee myös vammaisten ja pitkäaikaissairaiden hoitoa sekä terminaalivaiheen hoitoa.

Maassamme on noin 300 000 omaishoidossa olevaa henkilöä, mutta vain 23 000 omaishoitajaa on virallisesti kunnan myöntämän omaishoidon tuen piirissä. Omaishoitoa koskevien sosiaalihuoltolain säännösten henki ei näin ollen kunnissa toteudu. Omaishoitoa määrittävien säännösten mukaan omaishoitoa on tuettava sekä taloudellisesti että palvelujen avulla.

Kunnissa vallitsee nykyisin kirjava käytäntö siitä, kuka on oikeutettu saamaan omaishoidon tukea. Siksi hoidon määrittely vaatii selkiyttämistä. Kunnissa ei ole osattu varata riittäviä määrärahoja tähän tarkoitukseen, minkä vuoksi rahat usein loppuvat jo puolelta välissä vuotta, eikä uusia sopimuksia voida tehdä. Näin omaishoidon tuen saaminen on monessa tapauksessa sattumanvaraista. Omaishoidon tuki pitäisi tulevien vuosien aikana saada subjektiiviseksi oikeudeksi kaikille kriteerit täyttävälle henkilölle, mutta jo ensi vuoden budjettiin pitäisi omaishoidon tuki ulottaa nykyistä huomattavasti useammalle.

Omaishoitoon sitoutuneiden henkilöiden asemassa on myös korjattavaa. Riittävä vapaa-aika on välttämätöntä sekä terveydellisistä että työsuojelullisista syistä. Omaishoitajien jaksamisen parantamiseksi tulee mahdollisuuksia lepoon parantaa lisäämällä lakisääteisten vapaapäivien määrää. Lisäksi kunnat tulee velvoittaa huolehtimaan siitä, että omaishoitajille järjestetään sijaisia siinä määrin kuin heillä on siihen oikeus. Nykyisin kunnissa on eroja sijaisten järjestämisessä ilman vaikutusta hoitopalkkioon. Omaisiaan ja läheisiään hoitavilla tulee olla myös subjektiivinen oikeus vapaapäiviin. Työuupumuksen riski on suuri, koska työ on raskasta ja sitoo monessa tapauksessa hoitajan miltei täydellisesti hoidettavaan. Lisäksi useat omaishoitajat ovat itsekin iäkkäitä ja monenlaisen avun tarpeessa.

Omaishoidon tukea tulee myös korottaa, jotta palkkio kuvastaisi omaishoitajien tekemän työn raskautta ja vaativuutta ja toimisi myös kannustimena ja mahdollistajana omaishoitoon.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2004 talousarvioon momentille 33.32.30 lisäyksenä 13 500 000 euroa omaishoidon tukimuotojen kehittämiseen.

TAA 622/2003 vp — Leena Rauhala /kd

Helsingissä 26 päivänä syyskuuta 2003

Leena Rauhala /kd